

جمهوری اسلامی ایران
مرکز ملی فضای مجازی

مطالعات اسلام
فضای مجازی

خبرنامه اسلام و فضای مجازی

شماره شانزدهم
فروردین و اردیبهشت
۱۴۰۲

دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی
مرکز ملی فضای مجازی

三國志

جمهوری اسلامی ایران
مرکز ملی فضای مجازی
دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی

خبرنامه اسلام و فضای مجازی

شماره شانزدهم

فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۲

مستدعی است انتقادات، پیشنهادات و اخبار خود را به یکی از روش های

ذیل ارسال فرمایید:

تماس: ۰۲۵۳۲۹۴۲۳۱۲

نشانی: قم، خیابان شهید صدوقی، خیابان فردوسی، بعد از تقاطع شهید

حسن پور، ساختمان نعیم، کد پستی: ۳۷۱۳۱۶۶۷۰۵

  @oisc_majazi

دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی مرکز ملی فضای مجازی

فهرست

۶	.....رهنمود
۱۰	.....اخبار حوزه و فضای مجازی
۱۹	.....اخبار اسلام و فضای مجازی در کشور
۲۲	.....اخبار اسلام و فضای مجازی در جهان
۳۰	.....اخبار دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی

سخن نخست

رویدادهای فناوریانه به‌ویژه در حوزه فضای مجازی، برآمده از تفکری است که آن را ایجاد و هدایت کرده است. اگرچه شناخت صحیح و دقیق فضای مجازی در تمامی ابعاد سیاسی، اقتصادی، امنیتی و... به‌منظور سیاست‌گذاری و اتخاذ رویکرد مناسب در مواجهه با این پدیده اهمیت دارد، لیکن بیش از همه پرداختن به بنیان‌های نظری فناوری اطلاعات و ارتباطات یا جهان‌بینی حاکم بر آن، از آن‌ نظرکه ریشه تمدنی عصر فضای مجازی را شکل می‌دهد و با سبک زندگی کاربران ارتباط مستقیم دارد، حایز اهمیت است. اندیشه و فرهنگ آمیخته با فضای مجازی در جامعه بسط می‌یابد و بر او غلبه می‌کند و می‌تواند هویت آن جامعه را متحول، متکامل یا متزلزل کند.

از این‌رو، اگرچه تمامی مراکز سیاست‌گذاری و اجرایی، و نیز نهادهای آموزشی و پژوهشی باید ضمن تعامل با یکدیگر، عهده‌دار تحقق فضای مجازی مبتنی بر مبانی و سبک زندگی اسلامی باشند، در این میان، حوزه علمیه اولویت بیشتری نسبت به دیگر نهادها دارند. همان‌طورکه در عصر صنعتی، حوزه علمیه خود را پاسخ‌گوی نظام‌های تغییر یافته و تحولات ایجاد شده در حوزه‌های اقتصادی (مسائل بانکی، بورس، بیمه و...)، سیاسی، فرهنگی، پزشکی و... از منظر اسلام می‌دانست، در عصر فضای مجازی نیز بررسی‌های فقهی و دینی حوزه‌های تحولی بر عهده حوزه علمیه است. تحولات عصری حوزه سیاست و مدیریت (تغییر مفهوم و شیوه‌های حکمرانی، مدیریت مبتنی بر هوش مصنوعی)، حوزه اقتصاد (دارایی‌های معنوی، ظهور بلاک چین و ارزهای رمزنگاری شده، قراردادهای هوشمند و...)، حوزه امنیت (بیدایش تهاجم نرم - نرم و سخت و...)،

حوزه دین و فرهنگ (تغییر در مفهوم و نوع دین داری، مفهوم هویت، اوقات فراغت، حریم خصوصی و...)، حوزه آموزش (بازی وارسازی و آموزش پلتفرمی) و دیگر حوزه‌ها، ضرورت بسط و تقویت حوزه نظری دین و فضای مجازی را بیش از پیش متعین می‌سازد.

برهمن اساس، «دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی مرکز ملی فضای مجازی» به منظور تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر فقه و مبانی اسلام، توسعه و هدایت ظرفیت‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه، در راستای اولویت‌های فضای مجازی کشور در قم تأسیس گردید. این دفتر که با هدف ترسیم سبک زندگی دینی در فضای مجازی، ارائه الگوی مطلوب روندهای سیاست‌گذاری مبتنی بر فقه در فضای مجازی، پاسخ‌گویی به نیازهای پژوهشی مرکز ملی فضای مجازی در حوزه مطالعات اسلامی، ایجاد هم‌افزایی مراکز حوزوی و همچنین کاربست پژوهش‌های دینی در نظام سیاست‌گذاری کشور تشکیل شده است، در حوزه‌های مختلف آموزشی، پژوهشی، تقنین و سیاست‌گذاری، بین‌الملل و... فعالیت می‌کند. خبرنامه پیش‌رو، تنها به منظور اطلاع‌رسانی از مجموع اخبار و اطلاعات به دست آمده از منابع مختلف خبری در حوزه مطالعات اسلامی فضای مجازی تهیه شده است. بدیهی است مطالب مندرج، به هیچ وجه مواضع دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی فضای مجازی نخواهد بود.

امید است زحمات دوستان این مجموعه، مورد رضایت و عنایت خداوند متعال و حضرت صاحب‌الزمان مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار گیرد. ان شاء الله!

رهنمود

بیانات مقام معظم رهبری مِنكَ ظِلُّهُ

دشمن در جنگ ترکیبی اخیر چه کرد؟

رهبر انقلاب، در حرم مطهر رضوی فرمودند: در جنگ ترکیبی، دشمن از رسانه استفاده می‌کند، از عامل فرهنگی استفاده می‌کند، از عامل امنیتی استفاده می‌کند، از نفوذ استفاده می‌کند، از عامل اقتصادی استفاده می‌کند، از همه‌ی این عوامل استفاده می‌کند برای اینکه ملت را در محاصره قرار بدهد، برای اینکه ملت را دچار یأس کند، از نیروی خودش ملت را غافل کند.

سعی می‌کنند ملت را از راه‌های اطلاع‌رسانی جدا کنند. مردم را بدبین می‌کنند: به رادیو و تلویزیون گوش ندهید، خبرهایش خلاف واقع است. به گزارش مسئولین توجه نکنید، گزارششان خلاف واقع است. به حرف‌های رهبری گوش نکنید، حرف‌های رهبری تکراری است؛ تکراری است؟ سالها است که جبهه‌ی دشمن با صدای بلند اعلام می‌کند که می‌خواهیم جمهوری اسلامی را به زانو در بیاوریم، رهبری در مقابل می‌گوید غلط می‌کنید. این تکرار نیست، این استقامت است.

خدای متعال به ما دستور داده است «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ مِنْ تَابِ مَعَكَ»؛ این استقامت است. بحمدالله مردم بیدارند، مردم ایستاده‌اند، مردم در صحنه‌اند؛ این را در سالهای متمادی، مردم عزیزمان نشان داده‌اند. ملت ایران به همه‌ی کسانی که در اغتشاشات اخیر تحریک کردند یا از اغتشاشات حمایت کردند، سیلی زد. به حول و قوه‌ی الهی، به حول و قوه‌ی الهی، در آینده هم ملت ایران به دشمنانش سیلی خواهد زد. ۱۴۰۲/۱/۱

قصدتان دیده شدن نباشد/ شما فکرو خبرو تحلیل به فضای مجازی بدهید، نه به عکس

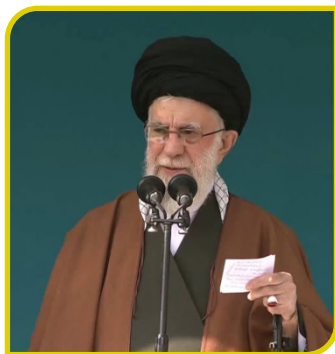
توصیه مقام معظم رهبری به دانشجویان:
نه شخص دانشجویی نه تشکل دانشجویی
این جور نباشد که یک حرفی را بزند برای
اینکه دیده بشود. این بی برکت می کند کار

را، حرف را بی برکت می کند، بی اثر می کند و ضرر هم دارد.

در فضای مجازی غرق نشوند؛ خب حالا فضای مجازی با همه‌ی حرف‌هایی که گفته می شود در کشور وجود دارد. شبکه‌های اجتماعی وجود دارد. بعضی‌ها نشسته‌اند که از طرف فضای مجازی سیل وار، تحلیل و خبر و مطلب و مبنای این‌ها داده بشود، این غلط است.

شما روی فضای مجازی سوار شوید، شما فضای مجازی را هدایت کنید، شما فکرو خبرو تحلیل به فضای مجازی بدهید، نه به عکس. ۱۴۰۲/۱/۲۹

تزویر، تحریف و دروغ، از تاکتیک‌های
امروز دشمن است / در شناخت
تاکتیک دشمن و پیدا کردن راه
ابطال آن باید به‌روز باشیم.

رهبر انقلاب در خطبه‌های نماز عید فطر فرمودند: وسوسه‌های دشمن را برای بدبین کردن مردم به یکدیگر یا بدبین کردن مردم به مسئولان زحمت‌کش کشور بایستی باطل کرد.

در گذشته استعمارگران با حرکت نظامی وارد کشورها می‌شدند. این تاکتیک، امروز از کار افتاده است. دشمنان اسلام فهمیده‌اند که از نیروی نظامی کاری ساخته نیست. در همین اواخر آمریکا در افغانستان و در عراق تجربه کرد، دید که با نیروی نظامی کاری پیش نمی‌رود، لذا راهبرد را عوض کردند.

کار و تاکتیک آن‌ها امروز عبارت است از: تزویر، تحریف، دروغ‌گویی، وسوسه کردن، خلاف واقع‌نمایی، تحقیر ملت‌ها، بدبین کردن ملت‌ها به خود، پنهان کردن توانایی‌ها و برجستگی‌ها و درخشانی‌های ملت‌ها.

در شناخت حرکت دشمن و تاکتیک و روش دشمن باید به‌روز باشیم و راه ابطال آن را به دست بیاوریم. ۱۴۰۲/۲/۲

اخبار حوزه

و فضای مجازی

اخبار مراجع، حوزه و روحانیت

پیام آیت الله العظمی نوری همدانی به نخستین گردهمایی جهادگران عرصه فناوری اطلاعات حوزه‌های علمیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ

وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ
الطَّاهِرِينَ سَيِّمًا بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ.

با سلام و تحیت؛

یکی از مسائل مهم و نیاز امروز دانش پژوهان محترم، آشنایی با فناوری اطلاعات و ارتباطات است که موجب شکوفایی در عرصه‌های مختلف آموزشی، اقتصادی و فرهنگی می‌گردد. امروز فناوری اطلاعات و ارتباطات به سرعت در حال پیشرفت است و در زندگی انسان، نقش مهمی دارد؛ به ویژه در عرصه آموزش یک نیاز اساسی محسوب می‌گردد؛ بر این اساس آشنایی با آن یک ضرورت است. باید توجه داشت که زمانی فناوری اطلاعات و ارتباطات در قالب رادیو، تلویزیون و بعدها کامپیوتر و نرم افزار و سخت افزار و شبکه‌های ماهواره‌ای و امروز نیز فناوری روز جدید، ژرور و ظهور کرده است؛ در این میان حضور طلاب محترم با حفظ هویت و شأن طلبگی و با توجه به نیاز جامعه و رسالت حوزه‌های علمیه در ابعاد مختلف بسیار مناسب است؛ لذا باید به این موضوع توجه و تقویت نمایند. این شاء الله با توجه به فرصتها و تهدیداتی که در دنیای امروز مشاهده می‌شود، بتوان از ظرفیت حوزه‌های علمیه به بهترین وجه بهره برداری کرد.

در پایان توفیق همگان را از خداوند متعال خواستارم.
حسین نوری همدانی - ۷ اردیبهشت ۱۴۰۲

پیشگامی درست حوزه، جلوی بسیاری از خطاها و آسیب‌ها را می‌گیرد / حوزه عصر انقلاب مطالبه‌گرو پاسخگو است

آیت الله اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه فرمودند: حوزه‌ای که ما باید سربازان آن باشیم و میراث گذشته را صیانت کنیم و به عرصه‌های جدید ببریم و پاسخگوی دنیای جدید قرار دهیم، حوزه‌ای است که در کتاب، سنت و تراث عظیم تاریخی ریشه دارد و چشمی به آفاق جدید دارد و آفاق نو را می‌بیند؛ این دو را در کنار هم قرار می‌دهد و اصالت را در آفاق نو منعکس می‌کند و پاسخگویی او ریشه‌دار و عمیق است.

حوزه در تراز تمدن اسلامی و حوزه در تراز انقلاب را در مقام تصویر نظری، آسان می‌شود طرح کرد، اما وقتی بخواهیم این ایده و مؤلفه‌ها را اجرا کنیم باید هوشمند بود.

وی با اشاره به اینکه پرهیز از ورود برخی در عرصه هوش مصنوعی از سراحیط و حساسیت و ورود بی‌دقت برخی، کار ناصحیحی است، گفت: حوزه عصر انقلاب

نباید حوزه پرهیز و ترس از ورود به قلمروهای نو باشد، اما در عین ورود، باید حوزه‌ای دقیق و هوشمند و بسیار بیدار باشد؛ از این جهت باید به مسائل گوناگونی که در قلمروهای گوناگون حوزه ورود می‌کنند، اولاً ورود و ثانیاً ورودی هوشمندانه داشت؛ بدانیم که پیش‌گامی درست حوزه، جلوی بسیاری از خطاها و آسیب‌ها را می‌گیرد.

هوش مصنوعی روابط اجتماعی را شکل می‌دهد و هویت جامعه را می‌سازد.

آیت الله محسن اراکی در دیدار اعضای دبیرخانه همایش بین‌المللی هوش مصنوعی، فرهنگ و علوم اسلامی فرمودند:

مسئله هوش مصنوعی نگاهی بستر ساز در سطح حاکمیتی است. نگاه اسلام به مسائل اجتماعی نگاه کلان است و مسائل را با نگاه خرد نمی‌بیند. وقتی کلان مسئله را حل کردید، خرد مسائل که در این کلان جای می‌گیرند، حل خواهند شد، اینکه بر مسئله فقه نظام تأکید می‌کنیم، به همین دلیل است. یکی از مهمترین محورهای هوش مصنوعی و مسائل کلان آن، مسئله ارتباطات است. هوش مصنوعی روابط اجتماعی را شکل می‌دهد.

امروزه انقلاب پلتفرم‌ها
است/ حوزه علمیه نیازمند
آن است که مدل و الگوی
حکمرانی هوش مصنوعی
خودش را مشخص کند.

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی گفت: اینکه گمان کنیم با مدل حکمرانی
هرمی که مجمعی از بالا دستور دهد و اتفاقاتی رخ دهد، باور ندارم که این مدل
در مدیریت و حکمرانی فضای مجازی و هوش مصنوعی بتواند موفق باشد، بلکه
باید به فکر معماری حکمرانی نوین باشیم.

لزوم پاسخ به شبهه افکنان در فضای مجازی

آیت الله سید محمد مهدی حسینی
همدانی در خطبه‌های نماز عید فطر کرج
اظهار داشتند: در این برهه حساس، سکوت
در برابر شبهه افکنی اعتقادات جایز نیست

و مجاهدت در عرصه فرهنگی و اجتماعی یک تکلیف است.
بنابراین هرکسی در هر شغلی باید در برابر این تهاجم به دفاع برخیزد و به اندازه
خود وارد عمل شود.
ایشان افزودند: جهادی که به همگان واجب شده، جهاد فرهنگی است که
خطرناکتر از جهاد نظامی است، چراکه ایمان‌ها را نشانه رفته است.

وی گفت: اگر سرباز امام زمان (عج) هستیم، امروز باید جهاد فرهنگی داشته باشیم چراکه گرگ‌صفتان، جوانان را مورد هجوم در فضای مجازی و حقیقی قرار داده‌اند.

نشست هم‌اندیشی ایده‌های حوزویان با موضوع «حکمرانی فضای مجازی با تأکید بر مدیریت سکوهای پیام‌رسان و شبکه اجتماعی»

نشست هم‌اندیشی ایده‌های حوزویان با موضوع «حکمرانی فضای مجازی با تأکید بر مدیریت سکوهای پیام‌رسان و شبکه اجتماعی» در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برگزار شد.
مشاهده تصاویر این نشست

<https://hawzahnews.com/xccvk>

انعقاد تفاهم نامه همکاری ساترا و حوزه علمیه خواهران تهران

تفاهم نامه همکاری سازمان تنظیم مقررات رسانه های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی و مدیریت

حوزه های علمیه خواهران استان تهران به امضای مدیرکل توسعه شبکه تنظیم گران اجتماعی ساترا و مدیر حوزه های علمیه خواهران استان تهران رسید. از جمله تعهدات حوزه های علمیه خواهران استان تهران همکاری در تولید منابع و برگزاری کارگاه ها با هدف افزایش سواد رسانه ای و سواد تنظیم گری صوت و تصویر فراگیر طلاب حوزه های عملیه است.

رونمایی از نرم افزار قاموس نور ۳ و وبگاه قاموس نور

از نرم افزار "قاموس النور ۳" که متن ۱۴۱ عنوان کتاب در ۳۸۰ جلد را در خود جای داده است، به همراه وبگاه قاموس نور و نسخه اندرویدی، در مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور رونمایی شد.

ضرورت تدوین فقه حکمرانی فناوری اطلاعات

حجت الاسلام والمسلمین علی قنواتی
مدیر مدرسه علمیه معصومیه فرمودند:
کادرسازی در هوش مصنوعی ضرورت و
فوریت دارد؛ ورود به این عرصه می‌تواند
فرصت‌های تکرار نشدنی برای حوزه‌های

علمیه رقم بزند، زیرا فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی پیوند قوی دارند.
ایجاد یک شبکه داخلی و یکپارچه در پیشبرد اهداف به حوزه می‌تواند کمک کند
و لازم است که مراکز رشدی در قالب تبلیغ آنلاین به طلاب خدمات دهند. دنیا در
حوزه فناوری نگاه عمیقی دارد و برای من جالب بود که درآمد یکی از ایالت‌های
هندوستان از فناوری اطلاعات سه برابر درآمد نفت جمهوری اسلامی است.

ثمرات فراوان «هوش مصنوعی» در استنباط احکام الهی

حجت الاسلام والمسلمین محمد جواد
مهری، مسئول کمیته و کارگروه فقه و حقوق
ستاد راهبری فناوری هوشمند حوزه‌های
علمیه فرمودند:

یکی از مباحث جدید که ظرفیت‌های بسیاری در حوزه‌های علمیه دارد و
می‌توان در آن در راستای وظیفه ذاتی حوزه‌های علمیه گام برداشت، پدیده

هوش مصنوعی است؛ چراکه هوش مصنوعی به دلیل ظرفیت‌های جدیدی که در توصیف، تحلیل و کنترل رفتار انسان ایجاد می‌کند و از طریق تأثیرات شگرفی که بر زیست فردی و اجتماعی انسان دارد، سبب می‌شود که پرسش‌های جدیدی درباره نسبت این پدیده‌ها با اهداف شارع مقدس ایجاد شود؛ بنابراین با وجود جدید بودن موضوع از حیث نظری و نیز مؤلفه‌های آن، لزوم شناخت پدیده هوش مصنوعی و همچنین بررسی و تشریح آن با رویکرد اسلامی و تطبیق آن با فرهنگ و ارزشهای دینی و ملی، از ضرورت‌های اصلی ما محسوب می‌شود.

اخبار اسلام

و فضای مجازی در کشور

رویدادهای فضای مجازی کشور

بررسی گزارشی از آخرین وضعیت پیشرفت شبکه ملی اطلاعات و اولویت‌ها و نیازمندی‌ها در راستای خدمت‌رسانی بهتر به مردم
نخستین جلسه شورای عالی فضای مجازی در دوره جدید با اعضای جدید و به ریاست آیت الله رئیسی، عصر شنبه ۱۷ اردیبهشت، برگزار شد؛
بررسی گزارشی از آخرین وضعیت پیشرفت شبکه ملی اطلاعات و اولویت‌ها و نیازمندی‌ها در راستای خدمت‌رسانی بهتر به مردم / قدردانی رئیس جمهور از زحمات و تلاش‌های دکتر فیروزآبادی، دبیر پیشین شورای عالی فضای مجازی.

عقب‌افتادگی در حوزه هوش مصنوعی آسیب‌های جبران‌ناپذیری در پی خواهد داشت

دکتر سید محمد امین آقامیری در

گردهمایی جهادگران عرصه فناوری اطلاعات حوزه‌های علمیه که در باغ موزه دفاع مقدس قم برگزار شد با اشاره به اینکه هوش مصنوعی یکی از محورهای کلیدی

چندساله آینده است و مطالعات در حال انجام نشان دهنده اتفاقات شگرفی است که در این حوزه در حال رخ دادن است، گفت: هوش مصنوعی اهمیت کلیدی دارد و عقب افتادگی در این حوزه آسیب‌های جبران ناپذیری در پی خواهد داشت.

دبیر شورای عالی و رئیس مرکز ملی فضای مجازی با اشاره به موضوعاتی که در فضای موجود بوده و در فضای حقیقی نیست، گفت: در فضای حقیقی داده‌های دیجیتال را نداریم، رمز ارزها، زمین‌های مجازی، مالکیت مجازی، انسان رسانه‌ها و ... موضوعاتی هستند که در دنیای حقیقی نداشتیم و در دنیای مجازی پدیده‌های جدیدی برای ما شکل گرفته است.

در تحقیقات هوش مصنوعی رتبه ۱۴ دنیا و در کاربردی کردن این تحقیقات در میان کشورهای پنجاه تا هفتم جهان هستیم.

نشست بررسی پیش‌نویس سند هوش مصنوعی با حضور جمعی از پژوهشگران و صاحب‌نظران در سالن جلسات مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور به صورت حضوری و مجازی برگزار شد. جهت مطالعه گزارش خبری این نشست به سایت رسمی دفتر

نشست بررسی پیش‌نویس سند هوش مصنوعی

توسط اساتید و نخبگان حوزهی حجج اسلام و المسلمین:

- **حجت‌الاسلام شایسته:** دکتر حسن باقری‌نژاد، کارشناس ارشد هوش مصنوعی
- **مستطی اسحاقی:** هوش مصنوعی و چالش‌های حکمرانی محلی
- **مهندس قاضی فضل‌آبادی:** شناخت اسلام بر مبنای شبکه ملی اینترنت
- **مهندس حسین نوری:** نقش هوش مصنوعی در حکمرانی و حل مسائل کلان کشور
- **مهندس محمد مصطفی‌نویس:** مروری بر الزامات بین‌المللی سند سند هوش مصنوعی
- **دکتر آرش شریانی:** وضعیت فناوری‌های نوین و راه‌پیمایی‌های آینده
- **دکتران هوشمند:** تحول‌های نوین
- **مهندس رضا قاسمی:** نگاه راهبردی هوش مصنوعی

مکان: نور، جمهوری اسلامی ایران، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، شهر نور

زمان: روز سه‌شنبه ۱۳۹۷/۰۳/۲۹ ساعت ۱۰:۰۰

لینک دسترسی: <https://www.iaaw.ir>

برای استعلامات: yun@kepkj.ir

مطالعات اسلامی فضای مجازی مراجعه کنید. yun.ir/kepkj7

اخبار اسلام

و فضای مجازی در جهان

رویدادهای فضای مجازی جهان اسلام

نبرد سایبری «سفرای دیجیتال» رژیم صهیونیستی ضد فلسطین

رژیم صهیونیستی قصد دارد

با استفاده از چهره‌های مشهور و تأثیرگذار، با فعالان طرفدار حقوق فلسطینیان در فضای مجازی مقابله و تصویر منفی این رژیم را در افکار عمومی پاکسازی کند. آنا پرسکی، خبرنگار روزنامه معاریو، نوشت: کوهن (وزیر امور خارجه اسرائیل) در حال حاضر در حال راه‌اندازی یک پروژه تبلیغاتی به نام «سفیران دیجیتال» است که در آن تأثیرگذاران رسانه‌های اجتماعی در تبلیغ مواضع اسرائیل در خارج از این رژیم مشارکت خواهند داشت.

انگیزه وزارت امور خارجه اسرائیل برای آغاز این پروژه، تأثیرگذاری شدیدی است که شبکه‌های اجتماعی در موضوعات سیاسی و دیپلماتیک به دست آورده‌اند و توانایی دسترسی به مخاطبان میلیونی را دارند.

این پروژه تبلیغاتی جدید اسرائیل، چالشی را که این رژیم در فضای مجازی با آن روبروست، آشکار می‌کند و باعث شده برای مقابله با روایت فلسطینی‌ها از وقایع فلسطین، از شبکه‌های اجتماعی کمک بگیرد.

این تیم اینفلوئنسر اسرائیلی برای مقابله با تصویر منفی این رژیم در افکار عمومی بین‌المللی، جلسات آموزشی برگزار می‌کند و با اینفلوئنسرهای یهودی خارج از سرزمین‌های اشغالی همکاری خواهد کرد تا به‌ویژه با فعالیت و بلاگ‌نویسان فلسطینی و حامیان آنها در شبکه‌های اجتماعی مقابله کنند.

تلاش (SDAIA) برای پایه‌ریزی اقتصاد ملی مبتنی بر داده‌ها و هوش مصنوعی در عربستان

سازمان داده‌ها و هوش مصنوعی عربستان با راه‌اندازی آکادمی خود قصد دارد با آشنا کردن و تربیت نسل جوان، این کشور را در ردیف کشورهای پیشرفته در این حوزه فنی مدرن قرار دهد تا به اهداف چشم‌انداز عربستان سعودی ۲۰۳۰ دست یابد.

این آکادمی یکی از ابتکارات «سدایا» است که با هدف ارتقای سطح شایستگی‌های ملی در حوزه داده و هوش مصنوعی و ایجاد توانمندی‌های انسانی قادر به هدایت برای بازارکار، تشکیل شده است.

چهار برنامه در دستور کار این آکادمی قرار دارد:

برنامه ملی ظرفیت‌سازی برای متخصصان علوم داده؛

برنامه افزایش آگاهی داده‌ها و هوش مصنوعی؛

برنامه جذب و ارتباط با مشتریان؛

برنامه آموزشی باهدف افزایش آگاهی از علم داده و هوش مصنوعی برای عموم مردم.

برنامه این آکادمی در سال ۲۰۲۳، اجرای برنامه‌های آموزشی برای بخش‌های

اولویت‌دار براساس جهت‌گیری استراتژیک SODAIA است که شامل بخش‌های

شهرهای هوشمند، سلامت، انرژی، محیط زیست، امنیت می‌باشد.

منبع: الجزیره آنلاین

رشد اقتصاد دیجیتال در کشورهای اسلامی

مطالعه اخیر بانک جهانی
(WB) نشان می‌دهد

که با تلاش‌های انجام شده در کشورهای خاورمیانه، در آینده تولید ناخالص این کشورها از اقتصاد دیجیتال به ۴۰ درصد خواهد رسید.

البته بانک جهانی تحقق این هدف را منوط به برخورد صحیح دولت با چالش‌هایی در زمینه مسائل زیرساختی، سرمایه انسانی و حکمرانی کرده و نسبت به روش برخورد دولت‌ها هشدار داده است.

برخی از تلاش‌های کشورهای اسلامی منطقه عبارتند از:

ابراپلیکیشن مصری MNT-Halan که همه چیز از فین تک گرفته تا خدمات تحویل و حمل و نقل را عرضه می‌کند، در ماه فوریه اعلام کرد ارزش این شرکت به بیش از یک میلیارد دلار رسیده است.

شرکت مدیریت سرمایه‌گذاری مصر El Sewedy Capital و ارائه‌دهنده مرکز داده اماراتی Gulf Data Hub تفاهم‌نامه‌ای برای سرمایه‌گذاری ۲٫۱ میلیارد دلاری در ساخت سه مجتمع داده در مصر امضا کردند.

در جریان رویداد جهانی فناوری Leap ۲۰۲۳ در ریاض که در ماه فوریه برگزار شد، عربستان سعودی اعلام کرد که سرمایه‌گذاری‌هایی به ارزش بیش از ۹ میلیارد دلار از غول‌های فناوری در بخش‌هایی مانند فین تک و اینترنت اشیا جذب کرده است.

اپراتور مخابراتی اماراتی Du تفاهم‌نامه‌ای را با شرکت هوآوی چین در کنگره جهانی موبایل (MWC) در بارسلون امضا کرد تا همکاری در توسعه فناوری ۶G و نوآوری در ۵G را تقویت کند.

ابتکارات تحول دیجیتالی در عربستان

عربستان سعودی در
سال‌های اخیر گام‌های
مهمی در راستای ایجاد

تحول در عرصه فناوری‌های دیجیتال این کشور برداشته است که برخی از
مهم‌ترین آنها عبارتند از:

ایجاد سازمان اطلاعات و هوش مصنوعی عربستان (SDAIA)؛ در سال ۲۰۱۹،
عربستان سعودی SDAIA را ایجاد کرد که مسئول نظارت و اجرای استراتژی
داده‌ها و هوش مصنوعی این کشور است.

گسترش خدمات دیجیتال؛ عربستان خدمات دولتی آنلاین خود را برای تسهیل
دسترسی شهروندان و مشاغل به خدمات مختلف گسترش داده است. براساس
گزارش بانک جهانی، عربستان سعودی از نظر سهولت انجام تجارت در رتبه چهارم
جهان قرار دارد و خدمات دیجیتال نقش به‌سزایی در دستیابی به این رتبه دارد.
ترویج کارآفرینی دیجیتال؛ عربستان ابتکارات متعددی را برای حمایت از
کارآفرینی دیجیتال آغاز کرده است، مانند برنامه نوآوری Misk و برنامه Badir.

حمایت از زیرساخت‌های دیجیتال؛ دولت سعودی سرمایه‌گذاری زیادی در
توسعه زیرساخت‌های دیجیتالی این کشور انجام داده است تا امکان گذار
یکپارچه به اقتصاد دیجیتال را فراهم کند.

قطر سومین کشور جهان در استفاده از شبکه‌های اجتماعی

بر اساس نتایج منتشر شده توسط پلتفرم Data Reportal، قطر از نظر استفاده از شبکه‌های اجتماعی به نسبت جمعیت در رتبه سوم جهان قرار گرفت.

به گزارش سی ان ان، این نشان می‌دهد

که شبکه‌های اجتماعی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا بسیار محبوب هستند،

با نرخ پذیرش بسیار بالاتر در بسیاری از پلتفرم‌ها و در مقایسه با سایر کشورها.

بر اساس گزارش وبسایت تخصصی ارائه گزارش‌ها و داده‌های دیجیتال برای

جمعیت در سراسر جهان، تعداد کاربران اینترنت در قطر در ابتدای سال ۲۰۲۳

به حدود ۲٫۶۸ میلیون کاربر و ضریب نفوذ اینترنت به ۹۹ درصد رسیده است.

تعداد تلفن‌های همراه فعال به ۴٫۸۹ میلیون تلفن همراه رسید که معادل

۱۸۰٫۹ درصد از کل جمعیت است.

تعداد کاربران شبکه‌های اجتماعی در ژانویه ۲۰۲۳ به ۲٫۶۲ میلیون کاربر در قطر

رسید که معادل ۹۶٫۸ درصد از کل جمعیت است و ۲٫۵۶ میلیون نفر از آنها ۱۸

سال و بالاتر هستند. درصد زنان ۲۸٫۳ درصد از کاربران بود، در حالی که ۷۱٫۷

درصد مردان بود.

این داده‌ها همچنین نشان می‌دهد که فیس بوک در اوایل سال ۲۰۲۳، ۱٫۹۵

میلیون کاربر در قطر داشت، یا حدود ۸۳٫۶ درصد از مخاطبان واجد شرایط، بالای

۱۳ سال، در قطر از فیس بوک استفاده می‌کردند. اینستاگرام ۱٫۱۰ میلیون کاربر، ۲٫۱۴

میلیون کاربر TikTok، ۹۷۵٫۰ هزار کاربر اسنپ چت و ۱٫۰۵ میلیون کاربر توییتر دارد.

راه اندازی اولین آزمایشگاه Growth Lab در پاکستان

پس از راه اندازی آزمایشگاه رشد بازی در پاکستان در سال گذشته، گوگل از راه اندازی اولین آزمایشگاه رشد اپلیکیشن در پاکستان خبر داد.

هدف از این اقدام، کمک به توسعه دهندگان و استارت‌آپ‌های محلی است تا با ایجاد برنامه‌های موفق، مخاصبان بیشتری جذب کنند. این ابتکار بخشی از تلاش‌های گوگل برای حمایت از رشد اکوسیستم اپلیکیشن پاکستان و بهره‌برداری از پتانسیل این کشور به عنوان مرکزی برای نوآوری‌های فناوری است.

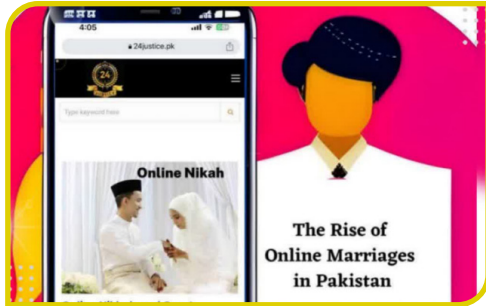
آزمایشگاه رشد برنامه، بستری را برای توسعه دهندگان برنامه پاکستانی فراهم می‌کند تا با کارشناسان Google ارتباط برقرار کنند و راهنمایی‌های شخصی در مورد توسعه برنامه، استراتژی‌های بازاریابی و جذب کاربر دریافت کنند. این اقدامات شامل برگزاری کارگاه‌ها، جلسات آموزشی و جلسات مشاوره خواهد است که توسعه دهندگان را با ابزارها و دانش مورد نیاز برنامه‌نویسان پاکستانی آشنا می‌کند.

پاکستان با بیش از ۱۷۰ میلیون کاربر تلفن همراه و کاربران اینترنت که به سرعت در حال رشد است، فرصت بازاریابی را برای توسعه دهندگان برنامه فراهم می‌کند.

منبع: دیلی تایمز

استقبال مسلمانان پاکستان از برگزاری مراسم ازدواج آنلاین

بر اساس گزارش Justice ۲۴
pk (پورتال حقوقی آنلاین

برای یافتن وکلادر پاکستان)، تعداد مسلمانانی که از سرویس آنلاین نکاح مطابق با شریعت خود استفاده می کنند، افزایش چشمگیری داشته است. در این خدمت، شاهد افزایش قابل توجه تقاضا از سوی اتباع پاکستانی بوده است که بخش بزرگی از پایگاه کاربران این پلتفرم را تشکیل می دهند. با این حال، این فقط پاکستانی ها نیستند که از این سرویس استفاده می کنند، بلکه مسلمانان از سراسر جهان به ازدواج های آنلاین روی آورده اند. براساس گزارش این سایت، بسیاری از مسلمانان به دلیل راحتی، مشکلات اقتصادی و دسترسی آسان، ترجیح می دهند که مراسم ازدواج را به صورت آنلاین برگزار کنند.

این پلتفرم گزارش داده است که اکثر مشتریان ما از بریتانیا، ایالات متحده آمریکا، استرالیا و کانادا هستند.

مسئولان این پلتفرم مدعی هستند که مباحث شرعی این ازدواج را نیز برطرف کرده اند و این ازدواج به صورت رسمی و قانونی نیز ثبت می شود.

منبع: سایت نیوز وایرس

اخبار دفتر

مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی

رویدادهای دفتر مطالعات اسلامی و
ارتباطات حوزوی مرکز ملی فضای مجازی

بازدید مشاور وزیر کشور در امور روحانیت از دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی مرکز ملی فضای مجازی

حجت الاسلام و المسلمین نمازی، مشاور وزیر کشور در امور روحانیت، طی بازدیدی از دفتر مطالعات با فعالیت‌های آنجا آشنا شدند. در این دیدار حجت الاسلام حاج حسینی، رئیس دفتر مطالعات اسلامی فضای مجازی، به معرفی دفتر، اهداف و برنامه‌های آن پرداختند. در پایان نیز مشاور وزیر کشور بر تدوین برنامه جامع فضای مجازی تأکید کردند.

نشست مشترک معاونت علمی و فرهنگی مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام و دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی مرکز ملی فضای مجازی

این نشست صبح روز شنبه، ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۲، با حضور معاون محترم علمی و فرهنگی، همکاران اداره کل فضای مجازی و مسئولان دفتر مطالعات اسلامی و ارتباطات حوزوی مرکز ملی فضای مجازی، به منظور همکاری و هم‌افزایی در حوزه فضای مجازی برگزار گردید.

انتشار دوازدهمین شماره خبرنامه انگلیسی «اسلام و فضای مجازی»

اهم اخبار:

- آیت الله رئیسی: حکمرانی دیجیتال «لازمه دولت قوی است»؛
- آیت الله کعبی: امروزه تولید قدرت رسانه‌ای واجب شرعی است؛
- محکومیت دو ویرایش‌گر ویکی پدیا به حبس‌های طولانی مدت در عربستان.

Islam&Cyberspace Newsletter

Office of Islamic Studies on Cyberspace | January 2023 | 12th Issue

Jordanian filmmaker using virtual reality to fight Muslim stereotypes

Meta launches digital program in Palestine to protect students online

Social investing platform InvestSky launches in the UAE following a 3.45mIn pre-seed fundraise

The One Who Owns Big Data Will Be the Ruler of the World

Digital Governance and Smart Government

Speaking on at the 25th meeting of the Executive Council of Information Technology, Ayatollah Dr Seyyed Ebrahim Raisi said: «digital governance and smart government» is necessity for the formation of a strong

government. He added, «The basis of the work of a smart government is to facilitate people's access to information in various administrative, scientific, commercial and banking and financial system sectors». Referring to the importance of speeding up the connection of executive agencies to the «Smart Governments» Single Window», the President emphasised, «The agencies that have launched their national smart government service window on time should be encouraged, but the agencies that did not do so without a valid excuse should be warned and even reprimanded».

This newsletter is prepared and sent only for the purpose of informing about the news and information received from different news sources, and the office of Islamic Studies on Cyberspace shall not be responsible for any distortion of facts therein.

The contents of this newsletter are not necessarily the positions of the Office. Send your points, suggestions, and news in one of the following ways:

<https://www.facebook.com/oisc-virtual> IslamicCyberspace@gmail.com

هفتمین گراف با
موضوع شبکه‌های
اجتماعی
پژوهش محور،
غفلت‌ها و
فرصت‌های فراروی
پژوهشگران حوزه
علوم انسانی
و اسلامی

هفتمین #گراف

مرکز ملی فضای مجازی
مقر نهادهای اسلامی و ارتباطات حوزوی

سلسله گفتگوهای داغ گراف

با ارائه حجت الاسلام محمود رفیعان

با عنوان

شبکه‌های اجتماعی پژوهش محور
غفلت‌ها و فرصت‌های فراروی پژوهشگران
حوزه علوم انسانی و اسلامی

زمان: چهارشنبه ۱۶ فروردین، ساعت ۲۰:۰۰ - به مدت ۲۴ ساعت

@oisc_majazi

هفتمین گراف با ارائه حجت الاسلام محمود رفیعان با عنوان شبکه‌های اجتماعی پژوهش محور، غفلت‌ها و فرصت‌های فراروی پژوهشگران حوزه علوم انسانی و اسلامی برگزار شد.

در این ارائه که به صورت مجازی در گروه مطالعات اسلامی فضای مجازی وابسته به دفتر مطالعات اسلامی مرکز ملی فضای مجازی برگزار شد به این سؤالات نیز پاسخ داده شد.

شبکه‌های اجتماعی پژوهش محور کدام است؟ چگونه می‌توان با استفاده از شبکه‌های اجتماعی پژوهش محور، اسلام را در اقصی نقاط جهان تبلیغ کرد؟ (این موضوع در قالب یک سلسله گفتگو، به تضارب آرا بین کارشناسان در این زمینه برگزار گردید و سپس ارائه دهنده به مدت ۲۴ ساعت به سؤالات مخاطبان پاسخ داد.)